

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczna u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 7.

A jogakadémiák fejlődése.

Rövid időn a Ház asztalára kerül a jogtudományi szakoktatás reformjáról szóló nagy horderejű javaslat, mely régi vágyakozást fog kielégíteni a kötelező doktorátus megszüntetésével, a képesítés tekintetében nagy anomáliának vet véget és hivatva van arra, hogy nagy lendületet adjon a vidéki jogakadémiáknak.

A jogi doktorátusnak az ügyvédekre kötelező volta ellen régi a panasz, csaknem egykoru a kötelező doktorátus behozatalával. Ha mindenki, a szerényebb tehetségű jogász is tartozik letenni a doktorátust, ami tulajdonképpen csak szaktanári képesítésnek képezheti feltételét, maga a doktorátus elveszti magasabb tudományos jellegét.

Nagyobb baj ennél az, hogy a szerényebb tehetséggel bíró jogászok, akik nem mertek neki vágni a szigorlatoknak, közigazgatási és bírói pályára mentek, ami sehogy sem válhatott előnyére ennek a két fontos pályának.

Különösen nem szolgált előnyére a bírói kar tekintélyének. Még laikus embereknek is feltűnt az a valóságos anomália, hogy míg az ügyvédektől doktori diplomát követel a törvény, addig a bírónál megelégszik szerényebb képesítéssel. A tárgyalási teremben kir. ügyész és ügyvéd szemben állanak egymással, mint egyenrangú ellenfelek, egyik vádol, másik véd, a bírák pedig mindkettőjük felett állanak, véleményük, argumentálásnak,

szaktudományuk eredménye felett ítéletet mondanak — és kisebb képesítéssel bírnak, vagy legalább a törvény nem kíván tőlük annyi qualificatiót.

Más, sok kellemetlenséggel és áldozattal összekötött eredménye is volt ennek a tarthatatlan rendszernek, melynek súlyát a jogász ifjúság és a szülők egyaránt érezték. A jogász ifjúság, ha a szigorlatokon elbukni nem akart, kénytelen volt legalább egy évet az egyetemen tölteni, hogy megismerkedjék a szigorlatokon kérdező professzorok kérdezési rendszerével és gyengéivel. A vidéki jogakadémiák látogatása pedig háttérbe szorult.

Az utolsó évtizedben három jogi főiskola szűnt meg, a győri, pápai és a szebeni s a meglévők közül is néhány csak úgy vegetál.

Egyik-másik vidéki jogakadémiának olyan tanári kara van, a mely az egyetemre is beillenék, valószínűleg többet is tanulnak tőlük a jogászok, mint fővárosi kollégáiktól, mégis — legalább az utolsó évben — ott hagyják őket tanítványaik.

A szülők — nem ok nélkül — féltik fiaikat a fővárosi élettől, a nagy költséget sem szívesen viselik, de kénytelenek vele. A szegényebb fiúk elől pedig úgy szólván el van zárva az ügyvédi pálya. A fővárosban nehéz az élet. Vidéken mégis könnyebben megél.

Végre az új reformjavaslat valószínűleg segít az egyetem túltömöttségén s egyelőre elődázhatóvá teszi a harmadik egyetem felállítását.

Ha nem kell attól tartani, hogy a kötelező doktorátus eltörlése lejebb szál-

litja a jogász-világ szakképzettségét, akkor mindenféle szempontból örömmel üdvözölhetjük az új javaslatot. De ha ez lenne a következménye, akkor nagyon is megfontolandónak tartjuk a dolgot. Segítené-e vajjon, ha — amint tervezik — a jogi doktorátusnak előnyöket biztosítanának? — nagy kérdés, amelyre csak a jövő adhatja meg a feleletet.

A balkán kérdéshez.

A balkán kérdésben beállott bonyodalmakban egy lépéssel közelebb jutottunk ahhoz, hogy még kuszáltabb legyen a helyzet.

Most már nyilatkozatok történtek arra nézve, hogy György trónörökös kormányzósága kész konfliktust jelent a hármas szövetség és főleg Oroszország között.

A szultán határozott kijelentése egyenes felhívás; a hármas szövetségnek szól. Ebbe helyezi minden reményességét és úgy látszik különösen bennünk bizik erősen.

Már most a helyzet kritikus. A mit a bécsi diplomaták rebesgetnek, hogy tudniillik: a hármas szövetség békésen kitérne az orosz utjából, ez nem fér össze a három nagyhatalom méltóságával és politikai becsületével.

Calice báró magyar nagykövet, ki a merzinai ügyben tett ultimátum folytán egy ideig a selamlíkról elmaradt, a tegnapi selamlíknál újra megjelent, minthogy a szultán két héttel ezelőtt azt az óhaját fejezte ki, hogy a nagykövetet ismét látni szeretné. A nagykövet multkori távolmaradásáért kimentette magát. A szultán a selamlík után hosszabb magánkihallgatáson fogadta a nagykövetet, melynek folyamán a szultán György herczeg jelölését a krétai kor-

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A gyermek.

Irtá: Guy de Maupassant.

Jacques Bourdillére, miután sokáig fogadkozott, hogy soha se fog megházasodni, egyszerre csak megváltoztatta a szándékát. A dolog váratlanul történt, egy szép nyári nap, valamelyik tengeri fürdőn.

Egy délelőtt tudniillik, a mint a part fővérény sütkérezett s hanyatt feküdve nézegette a vízből kijövő asszonyokat, megpillantott egy kis lábat, mely meglepte a kecsességével és a formásságával. Mikor feljebb emelte a szeméit, az egész alak elbájolta. Ebből az egész alakból különben nem látott egyebet, csak a bokát, meg a fejcskét, a mely egy fehér flanelle, titkát gondosan őrző peignoirból bukkant elő. Jacques-ot érzékinek és nagy élvezet-vadásznak mondták. S először most is csak a formák kecsessége ejtette meg a képzeletét; de igazán csak akkor bolondult belé a kis leányba, mikor megismerte ezt az egyszerű, jó, nemes lelket, mely ép oly üde volt, mint az arca és az ajkai.

Bemutatták a családnak, megtetszett, s

nemsokára gondolni se tudott másra, mint a kis leányra. Ha csak messziről látta Launis Bertát, a mint a tengerpart sárga homokján lassan közeledett feléje, már elfogta a remegés. A leány jelenlétében valósággal megnémult; képtelen volt valamit beszélni, sőt még gondolni is; a szívében valami sajátságos pezsgést, a fülében zugás-féltét érzett, s félt, határozottan félt. Vajjon szerelem volt ez?

Nem tudta, fogalma se volt róla, de akár így, akár úgy, szilárdan megmaradt az elhatározása mellett, hogy feleségül veszi ezt a gyermeket.

A szülők sokáig haboztak: beleegyezzenek-e a házasságba, vagy sem? Gondolkodóba ejtette őket a fiatal ember rossz reputációja. Azt mondták róla, hogy van egy szeretője, egy régi szeretője s ezt a viszonyt igen erősnek, szinte felbontthatatlannak állították. Ez a viszony, úgy hírtelt, egyike volt ama lánczoknak, melyekről azt képzelné az ember, hogy már elszakadtak, s valósággal nem szakadnak el soha, hanem örökké tartanak.

Azonkívül, Jacques, mint emlegették, hosszabb, vagy rövidebb ideig szerstkezett minden nővel, a ki csak az utjába akadt.

Jacques tehát elhatározta, hogy szakít, még pedig úgy, hogy egyetlen egyszer se talál-

kozik többé azzal, a kivel oly sokáig élt együtt. Egy barátja magára vállalta, hogy elintézi a dolgot s közvetíti a végkielégítést, melylyel Jacques annak a nőnek biztosította a megélhetést. Jacques fizetett, de hallani se akart többé az asszonyról; s úgy tett, mintha a nevet is elfelejtette volna. Amaz egyik levelet a másik után küldötte hozzá: de Jacques fel se bontotta ezeket a leveleket. Nem mult hét, hogy ne kapott volna egy-egy levelet, melyen az elhagyott szerető ügyetlen irását ismerte fel és Jacques hétről-hétre növekedő haraggal tépte össze ezeket a leveleket, borítékostul, mindenestül. Fel se nyitotta őket, nem olvasott el belőlük egy sort sem, egyetlenegy sort sem; tudta előre, hogy micsoda szemrehányásokkal és micsoda panaszokkal vannak tele.

Minthogy nem bíztak szerelmének a tartósságában, azt a feleletet kapta, hogy próbára teszik. Egész télen át várnia kellett. Csak tavasszal mondtak neki igent.

A lakodalmat Párisban tartották meg, május elején.

Abban állapotok meg, hogy nem fogják megtenni a szokásos és szinte klasszikusnak mondható nászutazást. Lesz egy kis bál, a nyoszolyó-lányok, a kis cousineok ugrándoznak egy keveset, nem tovább, mint tizenegy

Bálozók figyelmébe!!

Egy pár női lack bálci cipő 1 frt 80 kr.

Egy „férfi „ „ „ 3 „ 80 „

Selyem ingek és csokrok, Claqueok és egyéb férfi bálci czikkek rendkívül olcsó árban

REICHARD áruházában

kaphatók.

Nagyvárad, Fő-utca.
(Orsolya zárda épület).

Telefon összeköttetés

mányzóságra teljesen lehetetlennek mondta és ezt számos okkal is megokolta. Calice báró Ausztria-Magyarországnak állásfoglalását illetőleg az eddigi konzervatív magatartásra utalt. Megragadta egyúttal az alkalmat, hogy panaszt tegyen a miatt, hogy mindannak ellenére, hogy a porta a szerződéses jogok megtartását illető reklamációknak helyt ad, a vidéki hatóságok azok keresztülvitelét halogatják, a mi, Ausztria-Magyarországnak a portával szemben évek hosszú során át kipróbált barátságos magatartását tekintve, a szultán intenczióinak bizonyára nem felel meg. A szultán ezt megerősítette és megígérte, hogy megfelelő szigorubb utasításokat fognak kibocsátani.

A bécsi diplomata körökben az a nézet ebben a kérdésben, hogy a hármasszövetség hatalmai az esetben, ha Oroszország ragaszkodnék György királyi jelöltségéhez, hogy meg ne zavarják a békét, nem fogják megakadályozni a jelöltséget. Elhárítanak azonban magukról minden felelősséget az esetleges bonyodalmakért Krétában és Görögországban. Ennek az által is kifejezést fognak adni, hogy visszavonják csapataikat és hajóikat Krétából és bevárják, hogy a fejlődése nem érinti-e saját érdekszférájukat.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 7.

Ma bátran meg lehetett volna ismételni a szombati komédiát: oly kevés képviselő volt jelen a mai ülésen, hogy nem lett volna kár katalógust olvasatni. A képviselőkkel úgy kellene bánni, mint a hanyag diákokkal, — kérdőre kellene őket vonni, hogy miért nem járnak az ülésekre?

Erről a témáról folyt a vita a mai ülés első felében s részt vett a vitában maga Tisza Kálmán is, a ki kétszer is felszólalt annak bizonyosságául, hogy maga is súlyos jelenségnek tartja azt, hogy a képviselők legnagyobb része minden iránt érdeklődik, csak éppen az ország dolgai iránt nem. A hanyag képviselőknek azonban »most az egyszer» megkegyelmeztek, — nem vonják őket kérdőre, hogy hol voltak a szombati ülés idején.

Óráig, hogy ez a nap, mely a sok mindenféle czeremonia következtében úgyis elég sok fáradtsággal szokott járni, ne nyúljon bele a végtelenségbe, s aztán a fiatal házások az első éjlet a családi házában töltik, másnap reggel pedig kettesben elutaznak arra a tengerparti helyre, mely oly kedves mind a kettőjüknek, oda, a hol megismerték és megszerették egymást.

Eljött az éj; a nagy szalonban táncoltak. Ők ketten visszavonultak egy selyemmel kárpitozott kis japáni boudoirba, mely ezen az estén alig volt világítva. Csak egy lámpa volt a szobában, egy nagy színes lampion, mely mint valami ropant nagy tojás csüngött alá a plafondról. Ennek a bággyadt sugarai világították be az egész helyiséget. A félig nyitott ablakokon belopózott a tavaszi szellő; az idő szép, meleg volt, a levegő a tavasz illatjával terhes.

Nem szóltak semmit; csak koronkint megszorították egymás kezét, erősen, mintha soha se akarnák elereszteni azt a másik kezét. Az új asszony révedező szemmel nézett maga elé; kissé elszédítette ez a nagy változás, mely most életében beállott; hanem azért mosolygott. Izgatottságában közel volt hozzá, hogy siava fakadjon, s közel volt hozzá, hogy elájuljon a boldogságtól; úgy tűnt fel előtte, hogy az, a mi történt, megváltoztatta körülötte az egész világot; nyugtalan volt és nem tudta miért; s mintha egész testét és egész lelkét valami kifejezhetetlen, édes fáradtság szállotta volna meg.

Jacques folyton csak nézte; mindig ugyan-

Azután a posta és távirda s a vasutak ügyét tárgyalták a lehető legálmósabb hangulatban.

Tizenkét óra tájon azonban a jobb oldalon egy kis mozgás keletkezett. Sturm Albert, a kormány könyvatosának szerkesztője, Bánffy bizalmasa rohant be a jobboldali zsurnaliszták közé. A képviselők is odasereglettek, hogy meghallgassák a legújabb »politikai« eseményt, melyet a jó Sturm örvendve hirdetett:

— *Baró Bánffy Dezsőnek, a miniszterelnök feleségének egy órával ezelőtt egészséges leánygyermek születet.*

*

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: Nyegre László, Eszterházy Kálmán gróf, Rakovszky István.

A kormány részéről jelen vannak: Wlasics Gyula, báró Dániel Ernő.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után:

Hanyag képviselők.

Berzeviczy Albert elnök: A házszabályok értelmében bemutatja a folyó hó 5-ikén tartott névsor-olvasás alkalmával távol volt képviselők névjegyzékét. A távollévők névsorának az ülés jegyzőkönyvében helyett kell foglalnia. Kérde, kívánja-e a ház a távollévők neveinek felolvasását?

Barabás Béla: Miután az elnök félkettőkor tüzte ki a névsor felolvasást megelőző szünetet s a felolvasás csak két óra után történt meg, a mikor a ház ülést tartani már nem szokott! Nem kívánja alkalmazni a házszabályoknak azon rendelkezését, hogy a múlt üléstől hiányzó névsora most felolvassassék.

Tisza Kálmán.

A Ház bölcsességére bizom, hogy kívánja-e a házszabályok szigorubb alkalmazását s hozzájárulók ahoz, hogy a névsor most ne olvassassék fel, de nem azon az indokon, a melyet Barabás képviselő felhoz, mert az elnök csak a házszabályok értelmében járt el.

Ha egy képviselő szükségesnek tartja a jelenlevők megszámlálását, akkor az elnök köteles a számlálást elrendelni s ha a jelenlevők a második olvasás alkalmával sincsenek elegend, akkor köteles az elnök a névsort is felolvasatni. Általában sehol sem olvastam azt, hogy két óra után ne volna szabad a háznak üléseznie.

Emlékeztetem a képviselő urakat, hogy akárhány felszólaló negyed kettőkor kezdi meg beszédét s félháromig is beszél anélkül, hogy

azzal a változatlan mosolylyal. Beszélni akart, de nem tudott mit mondani; szenvedélyéről csak a kézzsörifása beszélt. Időnkint elsuttogta feleségének a nevét: »Berta!« S Berta mindannyiszor nézett reá, gyöngéd, édes tekintettel; egy pillanattal nézték egymást, aztán a nő, a ki úgy érezte, mintha egész lelkét átjárta volt férjének a tekintete, ismét lesütötte a szemét.

Nem voltak kicserélni való gondolataik. Egyedül hagyták őket; de néha, egy-egy tánczó pár, a mint elhaladt az ajtó előtt, lopva egy-egy félénk tekintetet vetett rájuk, mintha valamely misztériumnak díszkrét és meghitt tanuja volna.

Egy mellékajtó nyílt ki, s szolga lépett a szobába. Tálcát tartott a kezében, s azon sürgős levelet nyújtott át, melyet ép az imént hozott egy bizományos. Jacques remegve vette kezébe a papírost; egyszerre valami kimondhatatlan, bizonytalan ijedség szállotta meg; a váratlan csapásoktól való rejtelmes félelem.

Hosszasan nézte a borítékot; az irást nem ismerte. Nem merte felnyitni, s szeretne volna nem olvasni el, nem tudni semmiről semmit, hanem zsebre dugni a levelet, s azt mondani: »Majd holnap. Holnap már messze leszek, s akkor mindegy, akármilyen van benne.« De a fűvel sarkán két aláhuzott szó volt: »nagyon sürgős«; ez a két szó visszatartotta attól, hogy első gondolatát kövesse, e két szó elrémítette. Azt kérdezte: »Megengedi, kedvesem? . . .« Letépte a borítékot, s olvasni kezdte a levelet. Egy perc alatt átfutotta s rettentően elsápadt. Az-

az elnöknek joga volna félbeszakítani. Nagyon helytelen volna, ha úgy vennék a munkaidőt, mint a kőműves legény.

Barabás Béla: Itt nem az az eset áll fenn, hogy a Ház két órától kezdve tart-e ülést. Igaz azonban az, hogy ha a házban valaki két óra után akar felszólalni, akkor arra köteles előbb engedélyt kérni.

Elnök: Nem erről van szó!

Barabás Béla: De én ezzel akartam magyarázni előbbi felszólalásomat. Két óra után az elnök nem volt jogosítva engedély nélkül névsort olvasatni.

Horánszky Nándor: A múlt ülésen egész végig jelen voltam, de a névsorolvasáskor már eltávoztam. Két óra után névsort olvasatni önálló intézkedés, az elnöknek pedig önálló intézkedésre két óra után csak külön határozat után lehet joga. Az üléseknek két órán túl való kiterjesztése csak külön határozat alapján lehetséges.

Láng Lajos: Miután én voltam szerencsés u szombati ülésben elnökölni: jelenthetem a háznak, hogy teljesen a házszabályok világos rendelkezése szerint jártam el, a ház nem hozhat határozatot, ha száz képviselő nincs jelen s mivel egy képviselő ur ismételtén kívánta a jelenlevők megszámlálását: a házszabályok értelmében kénytelen voltam ez időre való tekintet nélkül a névsorolvasást elrendelni. Én tehát nem jártam el önhatármilag.

Olay Lajos: Az ülések a házszabályok szerint tízórától kettőig tartanak. Két óra után egy képviselő sem köteles a házban jelen lenni.

Tisza Kálmán: A házszabályokban egy szó sincs arról, hogy a ház üléseit tízről kettőig tartja, csak arról, hogy a ház rendes üléseinek idejét maga határozza meg.

Berzeviczy Albert: Soha nem volt gyakorlat az, hogy két óra után a ház nem hoz érdemleges határozatot, — ez tehát indokul el nem fogadható. De miután a felszólalásokból azt látja, hogy a ház nem kívánja a távollévők névsorának felolvasását s így határozatilag kimondja, hogy a távollévők képviselőket a ház nem szólítja fel igazolásra.

Következik a napirend: a kereskedelemügyi tärca 1898. évi költségvetésének folytatási tárgyalása.

A posta és távirda.

Báró Dániel Ernő miniszter a beruházási kölcsön kamatainak törlését kéri a költségvetésből.

Thaly Kálmán: A postai beruházásokat örömmel üdvözli: minden nagyobb városban postaépületeket kell emelni a közönségnek minél nagyobb kényelmére. A bérházakban elhelyezett postához mindenütt nagyon nehéz hoz-

tán lassan, mintha betűzetni kezdte volna, újra elolvasta.

Mikor fölnézett a levélről, az arcára nem lehetett ráismerni. Dadogva szólalt meg: »Kedves kicsinyeim . . . a legjobb barátommal nagy, igen nagy szerencsétlenség történt. Szükség van rám, rögtön . . . rögtön . . . Élet-halál kérdés van szóban. Megengedi, hogy husz percze el-távozzam? Mindjárt visszajövök.«

Berta remegve, rémülten szólt: »Menjen barátom! Nem volt még eléggé asszony, hogy kérdezni merete volna, hogy tudni kívánta volna: mi történt? És Jacques eltűnt. Berta egyedül maradt, s hallgatta, hogy tánczolnak a másik szobában.

Jacques elővette a kalapot, mely a keze ügyébe akadt, magára kapta a legközelebb eső felöltőt s leiramolt a lépcsőn. Mielőtt kilépett az utcára, az előcsarnokban megállapodott, s még egyszer elolvasta a levelet.

• Így hangzott:

•Uram!

Egy Ravet nevű kisasszony, Önnek egykori szeretője, néhány órával ezelőtt gyermeket szült, a ki állítólag az Öné. Az anya haladlik, s könyörögve kéri Önt, hogy látogassa meg. Hogy ez óhajtatást közvetítem, bátor-kodtam e sorokat írni, s kérni Önt, hogy ro tagadja meg az utolsó látogatást ettől a nőtől, a ki, úgy látszik, nagyon szerencsétlen, s érdemes a részvétre.

Szolgája

Dr. Bonnard«.

záférni. Kérde a minisztert, igaz-e a lapoknak az a hire, hogy a posta-dijakat felemelik?

Kivánatosnak tartaná azt is, hogy az Olaszországgal való nemzetközi forgalmat olcsóbbá tegyék, — olyan olcsóvá, mint a mily olcsó a forgalmunk a hármasszövetség másik tagjával, Németországgal.

Nagy hiányossága postai szervezetünknek az is, hogy a tisztviselőket rosszul fizetik, pedig ezek a tisztviselők sokszor emberfölötti munkát végeznek.

Major Ferencz: A posta- és távirde-alkalmazottak egészségi viszonyairól szól. Ezek a szegény páriák legtöbb helyütt nagyon egészségtelen szobákban vannak elhelyezve. A miniszter figyelmét felhívja a távirde-kezelőnk fizetésére. Ezek közt soknak már huszonöt-harmincz év óta van már 500 forint fizetése. Ezeknek a helyzetén segíteni kell valamiképpen.

Olay Lajos: A posta-dijak felemelését nagyon szerencsétlen gondolatnak tartja, mert a tapasztalás azt bizonyítja, hogy ahol a posta-dijakat leszállították, ott a posta jövedelme óriásilag növekedett. Angliában annak a miniszternek, aki legelőször szállította le a levélportót: szobrot emeltek.

Báró Dániel Ernő miniszter: A posta behurászásokat főleg az teszi szükségessé, hogy a postát sok városban szinte lehetetlen bérházban elhelyezni. A háziurak eleinte nagyon előzékenyek a postával szemben, de már a második évben fölemelik a házért, arra számítva, hogy a költözködés ugyanis többbe kerülne a postának, mint a házberemelés. Néha egy-egy ilyen költözködés tízezer forintba is belekerül.

A posta-dijak fölemeléséről szóló hírek nem egészen alaposak. Egy bizonyos kikérkötése a postadijnak elkerülhetetlen lesz ugyan de csak akkor, ha majd az osztrák valutát felcseréljük az aranyértékű valutával. Ez évben ez a kérdés nem aktuális.

Nagy köszönettel fogadja azokat az elismerő szavakat, melyekkel Thaly Kálmán a postai alkalmazottak működéséről szólott s büszkén hivatkozik rá, hogy évről-évre javított valamit a postai alkalmazottak helyzetén. A gyökeres fizetésjavításra azonban csak akkor kerül a sor, ha az állami tisztviselők fizetéséről szóló törvényt újabb revízió alá kerül. Az Olaszországgal való forgalom megkönnyítése érdekében tárgyalásokat fog indítani, ugyszintén már Olaszországgal is folynak a tárgyalások egy újabb postai egyezmény létesítése érdekében.

A posta- és távirdekezelők fizetésviszonyait ez idő szerint újra kezdeni nem lehet, de a kormány majd módját ejti annak, hogy az érdemes posta- és távirdekezelőket valami formában jutalomban részesítse.

A posta-és távirde-tételt erre váltóztatlanul megszavazták úgy általánosságban, mint részleteiben.

Dr. Bodor Károly jubileuma.

— Tisztelgések és a lakoma. —

Pompás, hatalmas ünneppé nőtte ki magát az a jubileum, melyet dr. Bodor Károly 40 éves írói és orvosi működésének fordulója alkalmából rendeztek a nagyvárad írók, hírlapírók és orvosok.

Egyetek, társulatok, magánosok siettek, hogy elismeréssel, a szeretett kifejezésével adózzanak az igaz érdemnek. Majdnem félszázad óta működik dr. Bodor Károly az irodalom és a közegészségügy terén, Nagyvárad falai között, Ezt a fáradságos, becsületos munkát ünnepelte vasárnap Nagyvárad előkelő közönsége.

A szép ünnep lefolyása a következő volt:

A tisztelgések.

Délelőtt 11 óra után vonultak a tisztelgő küldöttségek dr. Bodor Károly lakására, hol az ünnepelt neje és gyermekei fogadták.

Az írók és hírlapírók.

Az írók és hírlapírók tisztelegtek először, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő vezetése alatt. Sipos Orbán remek üdvözlő beszédében Bodor irodalmi működését nem a romboló erős áradathoz, hanem a jótékony, csergedező patakhoz hasonlította.

Kivánta, hogy még soká éljen a magyar irodalom javára. Együttl átadta a díszes albumot, melyből már közöltünk mutatványokat.

Dr. Bodor t igen meghatotta az üdvözlés. Jól esett szívének, hogy 40 év után a fiatal generáció ily szép kitüntetésben részesíti. Vallásos ember — ugymond — s a biblia után ez az album lesz a legkedvesebb könyve.

A keresk. kóroda.

A hírlapírók után a nagyvárad kereskedelmi kóroda-egyesület küldöttsége fejezte ki üdvözlését. Janky József elnök rövid, lelkes szavakban megköszönte Bodornak azt a gondos fáradozását, melyet mintegy 30 év óta tanusított a kóroda-egyesület érdekében, mint egyleti orvos. Kérte, hogy továbbra is nyújtson segéd-

kezet az egyesület céljainak megvalósítására. Együttl egy szép emlékiratot nyújtott át az ünnepeltnek.

Dr. Bodor Károly hálás köszönetet mond a szívélyes szavakért. Kedves előtte, hogy 30 év óta működik azon egyesületnél, mely azóta mindég Janky József vezetése alatt működik. A fejlődés az elnöknek: Janky Józsefnek az érdeme, akinek neve arany betűkkel lesz az intézet történetében megörökítve. Üdvözlö Jankyt az egylet élén.

A kerületi betegs. pénztár.

A nagyvárad kerületi betegségélyzőpénztár küldöttségét Láng József elnök vezette. Mint a pénztár főorvosát, s az igazgatóság tanácsadóját üdvözlölte.

Az ünnepelt válaszában kifejezte, hogy az igazgatóság tagjaiban humanistikus jötevőt tanult tisztelni, a kik minden díjnélkül szolgálják a magasztos eszmét.

A Biharm. Népevelési egyesület.

Ugyancsak Sipos Orbán kir. tanfelügyelő vezette a biharmegyei népevelési egyesület deputációját. Fejtegette beszédében, hogy mi összefüggés van a népevelési egyesület és a mai ünnep között. Azonos a működés. Az ünnepelt egész életén az ideális eszméket szolgálta s az egyesület a közművelődést szolgálja.

Bodor Károly nagyon megtisztelve érzi magát az üdvözlés által. Ki ne fordulna tisztelettel az igazi kultúra és hazaszeretet terjesztésén fáradozó egyesülethez. Fogadják hálás köszönetét, az egyesület érdekében mindent el fog követni.

A zene-egyesület.

A zenekedvelők egyesülete szintén tiszteltette a jubiláns előt. Réz Mihály az elismerés és szeretet hangján, mint az egyesület létesítésének bátor harcosát s működésében önzetlen támogatóját. Jutalmát találja fel családjában s Nagyvárad fejlődő kulturájában.

Dr. Bodor Károly válaszában kijelentette, hogy igyekezett fészket szerezni a zenének, a mely éppen Réz Mihály vezetése alatt fejlődött.

A V. H. O. E.

A vidéki hírlapírók országos egyesületének nagyvárad tagjai nevében Fehér Dezső tar-

Mikor Jacques belépett a haldokló szobájába, az agónia már megkezdődött. Az orvostól, a két ápolónőtől, a kik az ágy körül forgolódtak, Jacques nem látta meg mindjárt a szerencsétlen asszonyt, A padlón alig lehetett járni a jéggel teli edényektől és a sok véres ruhától.

A kiömlött víz elárasztotta a padlót; egy butordarabon két szál gyertya égett; az ágy mögött, egy kis bölcsőben, a gyermek siránkozott; anyja, a ki vonaglott a kintől, s reszkett a jeges borogatások alatt, mozdulni próbált a gyermek mindenik kiáltására.

Vérzett; vérzett, halálra sebesítve. Ez a szülés megölte. Egész élete elfolyt; hiába volt a jég, hiába az ápolás, a legyőzhetetlen vérzés egyre tartott, s egyre közelebb hozta utolsó pillanatát.

Megismerte Jacques-ot s fel akarta emelni a karjait: nem tudta, annyira gyöngye volt. De szederjes arcát elborította a köny.

Jacques letérdelt az ágy elé; megragadta a lecsüngő kezet, s lázasán csókolta meg; aztán mind közelebb és közelebb hajolt a sovány arcához. Az ápolónők egyike gyertyájával megvilágította az ágyat; az orvos, a ki visszahúzódott, a szoba másik sarkából nézte őket. A haldokló a ki már alig lélezett, megszólalt, olyan hangon mely mintha messziről jött volna: . . . »Meghalok, kedvesem — szölt.

— Igérd meg, hogy itt maradsz, végig. Oh ne haggy el most már, ne haggy el az utolsó pillanatban!»

Jacques megcsókolta a homlokát, a haját, s zokogva szölt: »Itt maradok.«

A haldokló pár pillanatig nem tudott szólni, annyira el volt gyöngyölve. Aztán így folytatta: »A tied a kicsiny, esküszöm Isten előtt, esküszöm lelkem üdvösségére, esküszöm halálom percében, soha se szerettem mást, mint téged. Igérd meg, hogy nem hagyod el.« Jacques a kit lesujtot a bánat és a lelkifurdalás, dadogva felelte: »Esküszöm, fel fogom nevelni és szeretni fogom. Sohasem fogom elhagyni.« A haldokló mozdulatot tett, mintha meg akarta volna ölelni Jacques-ot. De képtelen volt föl emelni kimerült fejét, s csak fehér ajkát nyújtotta feléje. Jacques oda hajolt hozzá, hogy átvegye azt s szomorú, könnyörgő csókot.

Aztán kissé lecsillapodva, így suttogott a szegény teremtés: »Hozd ide. Hadd lássam, hogy szereted-e?«

Elment a gyermekért.

Gyöngéden leletta az ágyra maguk közé s a kis lény abba hagyta a sirást.

Jacques ott maradt, a mint ígérte, forró kezében tartva a haldokló kezét, mely reszkett az agóniától, mint egy órával ezelőtt tartotta azt a kezet, mely reszkett a szerelmi boldogságtól. Időről-időre, lopva az órára tekintett. Elmúlt éjli, egy óra, két óra.

Az orvos visszavonult; az ápolónők, miután egy darabig nesztelen léptekkel jártak-keletek a szobában, bobiskolni kezdtek székeiken. A gyermek aludt s az anya lecsukott szemével, szintén nyugodni látszott.

Egyszerre, mikor a reggeli szürkület a zárt redőnyök mögül belopódzott a szobába, karját oly hirtelen s heves mozdulattal nyújtotta ki, hogy a gyermek majd a földre esett. Egy hörgés, s aztán mozdulatlan maradt.

Az ápolónők, a kik hozzászaladtak, kijelentették, hogy: »Vége.«

Jacques rá nézett még egyszer, utoljára erre az asszonyra, a kit szeretett, aztán rápillantott az órára, mely négyet mutatott, s ott felejtve a felöltőjét, elrohant, estélyi öltözékében, karjai közt a gyermekkel.

A felesége, mikor egyedül maradt, eleinte nyugodtan várja a kis japáni boudoirban. De aztán, mikor látta, hogy az idő mulik, s férje nem jön vissza, visszament a szalomba, közömbös és nyugodt arczczal, de valójában nyugtalanokodva. Anyja, a ki észre vette, hogy egyedül van, megkérdezte: »Hát a férjed?« Berta azt felelte: »A szobájában van; mindjárt visszajön.«

Egy óra múltán, mikor már minkenki fagatni kezdte, megvallotta a levelet, a Jacques rémült arcát, s a fenyegető szerencsétlenséget, a melyről Jacques szölt.

Még mindig vártak. A vendégek lassankint elszéledtek, csak a legközelebbi rokonok maradtak ott. Éjjelkor lefektették az asszonykát, a ki zokogott és zokogott. Anyja és két nagynénje leültek az ágya mellé és hallgatták a sirást, némán, kétségbeesve . . . Az apa a rendőrségre ment, tudakozódni.

Ot órakor valami nesz hallatszott a folyo-

tott sikerült üdvözlő beszédet, a melyre az ünnepelt szívélyes, meleg hangon válaszolt.

Az orvos-egylet.

A biharmegyei orvos-gyógyszerész egylet tagjai majdnem teljes számban megjelentek. Az egylet elnöke: dr. Konrád Márk hosszabb beszédben mint az egylet tagját és kartársukat üdvözölte dr. Bodort. Az az érzés hozta őket össze, hogy jót kívánjanak. Ezen körben mindenkor őszinte, jóindulattal találkozhatott, s azért e körben keresse az erőt, kitartást és reményt. Legyen boldog hozzátartozóival s legyen őszinte barát és kartárs. Tartsa meg az Isten.

Dr. Bodor Károly: Egy ideálja volt, hogy a társadalomban mint orvos szolgáljon. Erre a pályára idealismus nélkül nem is lehet lépni. Ilyen idealisoknak tartja kartársait. Majd ecsetelte az orvos önfeláldozó hivatását. Azzal végzi beszédét, hogy az Isten tartsa meg az idősebb orvosokat, a fiataloknak pedig a szeretetét kéri.

A vasutasok tisztelgése.

A nagyvárad vasutállomás tisztikara, 30 taggal jelent meg, hogy régi pályaorvosuk előtt kifejezzék hálás szeretetüket. Szma-szenka Ernő felügyelő csinos, kerekded beszédet mondott, s nem csak mint orvost, de családjaiknak barátját köszöntötte fel.

Dr. Bodor Károly 30 év alatt megtanulta becsülni a vasuti szolgálatban állók munkájának becsét. Éjjel-nappal fáradoznak a közönség érdekében. Ez buzdította őt is. Eppen most alkalma van a jelenlevő igazgató-főorvos Csataáry Lajos támogatását megköszönni, mindnyájuk nevében.

A beszéd után Csataáry Lajos szólott. Szerencsés, hogy mint a vasuti egészségosztály főnöke, Bodort üdvözölheti. Bodor ellen 27 évi pályaudvari szolgálata alatt semmi panasz nem merült fel, ami igen szép. Az Isten tartsa meg a vasutiak javára is.

A tisztelgések után dr. Buljovszky József polgármester üdvözölte Bodort. Amit érez — ugymond — nyílt szóval is kifejezi; mint író és orvos a társadalom érdekében nemes szolgálatot tett. Ezért Nagyvárad polgársága nevében köszönetét fejezi ki.

són; egy ajtó kinyílt s csöndesen becsukódott; aztán egy macska-nyávogáshoz hasonló különös kiáltás futott végig a csöndes házon.

E hang hallatára a hány asszony volt a házban, mind fölugrott a helyéből, leghamarább Berta. Nem hallgatva anyjára, meg a néneire kiugrott az ágyból s bebújt a pongyolájába.

Jacques ott állott a szoba közepén, ólomszín arccal, lelkendezve s egy gyermeket tartva a karjai közt.

A négy asszony rémülten nézett rá; de Berta a ki egyszerre neki bátorodott, az aggodalomtól gyötörtetve, oda rohant hozzá: »Mi az? Szóljon, mi az?«

Jacques olyan volt, mint az örült. Csak töredeztve tudott szólni: »Az . . . hogy gyermekem van . . . s hogy az anyja éppen most halt meg . . .«

S mutatta az üvöltő kis porontyot, a kit zsörnnyű ügyetlenül tartott a kezében.

Berta nem felelt, hanem elvette a gyermeket, megcsókolta s a szívéhez szorította; aztán könnyben uszó szemekkel nézve a férjére, így szólt: »Az anya meghalt, mondja ön? . . .« — »Igen, éppen most, a karjaim közt« válaszolt Jacques. — »Már a nyáron szakítottam vele . . . és semmiről se tudtam . . . az orvos hivatott . . .«

Berta csak annyit mondott rá, hogy:

— Felfogjuk nevelni a kicsinyt.

Dr. Bodor: Nagyságod megjelenése felteszi ez ünnepre a koronát. E városban ringott gyermekeinek bölcsője, itt domborulnak sirjaik. A város javára fog ez után is működni.

A tisztelgések alatt, a küldöttségek részére a gazdag bufet volt elrendezve a szomszéd teremben.

A díszlakoma.

A szép ünnepély méltó befejezése volt a pompás lakoma, mely déli 1 órakor kezdődött a Sas nagy termében. A patkó alakú asztal két része végig futott a nagy termen.

Ott voltak:

Az asztalfőn dr. Bodor Károly ült tőle jobbra Sipos Orbán, Rádl Ödön, Schöpflin Agost, balra dr. Csataáry Lajos, dr. Faykiss Károly, dr. Berkovits Ferencz foglaltak helyet. Ott voltak a banketten Nyíry György, Heringh Sándor, dr. Baróthy Ákos, Böszörményi Géza, Mura Fülöp, dr. Holénia Gyula, dr. Gyémánt Jenő, Janky József, Janky Antal, dr. Edelman Menyhért, Mezey Mihály, Molnár Lajos, Beczkay Lajos, Kádár János, dr. Adorján Ármin, dr. Grósz Menyhért, Altmann Jakab, Jelinek Ferencz, dr. Goldstein Sándor, dr. Ertler Mór, dr. Bartha János, dr. Berkovits Miklós, dr. Kornstein Lajos, Hegyesi Márton, Kelen Béla, Krüger Viktor, Friss Zsigmond, Kunz Gusztáv, dr. Papp Oszkár, dr. Fráter Imre, dr. Raab Gyula, dr. Becher Áron, dr. Weisz Márton, Halász Lajos, dr. Kurländer Ede, Dukesz Salamon, Mihály Adolf, Helfy J., Várad Mór, Beleznay Antal, Csanak János, Hanzlián János, Csordacsics Ferencz, Sztarill Ferencz, Krugstein Izidor, Szathmáry Zoltán, Virányi Sándor, Bodor Zsigmond, Hügel Ödön, Fekete Sándor, dr. Moskovics József, dr. Heiman József, dr. Szőlősi Ernő, dr. Radó Ignác, dr. Kálmán Szidor, Fényes Manó, dr. Guttman Ede, dr. Berkovics Ferencz, dr. Fisch Áron, Fűchsl B., Winkler Lajos, Gilnreiner Adolf, Szmaassenka Ernő, Szkuba Gyula, Weinberger Manó, Boronkay Gyula, Kriszta Sándor, Porpáczy Károly, Hajós Miklós, Bozóky Béla, Práger Frigyes, Kovács Jenő, Berál Ferencz, Benkő Benedek, Földesi Károly, Tolnay Miklós, Guttman Oszkár, Duma Antal, Fehér Dezső, Kerényi Miklós, Láng József, Vidócs Gyula, Marton Manó, Kobsin Károly, Aberle Ottó, Haest Gyula, Farkas József, Molnár Béni, Koczó Gyula, Faltin Árpád, György István, Zagya Imre, Berkesi István, Gajzágó István.

A 3-ik fogásnál felállott Rádl Ödön s Istenáldotta tehetségével a következő remek pohár köszöntőt mondta az ünnepeltre:

Az emberi élet ezernyi küzdelmei és hányattatása közt, boldogságot ugyan nem, de némi örömet, megelégedést, mindenesetre, azonban megnyugvást csak az a tudat ad az embernek, hogy hivatását és rendeltetését, mint egész ember betöltötte nemcsak, hanem, hogy a kedvező sors azt is megengedte, hogy az ember az ő becsületes munkálkodásának igaz gyümölcseit is élvezheti.

Különösen hangsúlyozza a szónok ezt a szót: iga a gyümölcseit; mert szerinte az emberi tevékenységnek sokféle gyümölcse szokott lenni és a küzködő ember, aki hol az egyik, hol a másikban véli elérni életcélját, azt nagybárra el is éri, anélkül, hogy joggal elmondhatná magáról, hogy annak a végtelen hajszálnak, melyet másként életnek neveznek, igazi gyümölcseit elérte és élvezte.

Hir, dicsőség, hatalom, rang, gazdagság, mindmegannyi gyümölcsei az emberi fáradozásnak és millió életpálya kizárólagos célja szokott lenni és mikor az utána törekvő életcéljukat elérik, veszik csak észre, hogy nem élvezik igaz jutalmát annak a sok és nagy áldozatnak, melyet az illetén életpályát Molochjának odadozta.

És ezért a bölcs, vagy a világfolyást a bölcs szemüvegén át tekintő ember életcélját és tevékenységét nem ezekre irányítja, hanem inkább arra, hogy egész életén át kizárólag csak eszményi cél szolgálatában álljon, hogy tettei, élete, jelleme egységes és következetes legyen és hogy inkább szűkebb körben, korlátoltabb keretben hasson, de ezen belül aztán

teljesen érvényesüljön, — szóval nem a hir, a fény, a gazdagságra, hanem inkább benső, erkölcsi harmoniára törekszik.

Nil sapientiae odiosius acumine nimio ezt mondja Seneca; és a ki ezt a nagy mondatát megszívleli, biztos lehet abban, hogy élete derekán, vagy alkonyán elfogja érni küzdelmei és fáradozásai jutalmát: az általános elismerés és becsülést és a jók önzetlen szeretetét és elfog jutni oda, a honnan a szónok kiindult, t. i. hogy megelégedéssel foghat végig tekinteni életpályája sikerein és megnyugvással annak balsikerein.

A mai ünnepély hőse, kettős életpályája folyamán alatt nem hir, fény és gazdagságra törekedett, nem ezekben vélte feltalálni életcélját, hanem egész életén át két eszmét szolgált; mint író az emberiség lelki és mint orvos testi bajainak orvoslásán munkálkodni. Ezen a kettős téren, szűkebb körben zajtalanul, de mint egész ember munkálkodott és munkálkodása közben következetes, egységes, harmonikus erkölcsi individuumnak bizonyult, a ki előtt, mint Seneca előtt, semmisen volt gyűlöletesebb a magasba való szertelen kapaszkodásnál.

És éppen ezért élvezi ma, ezen a lélekemelő ünnepélyen az ő fáradozásai, becsületes küzdelmeinek, kifogástalan jelleme életének és mindig csak eszményekért hevülő lelke nemes szárnyalásának igaz örömeit: az általános elismerést, tiszteletet, becsülést és a jók önzetlen szeretetét, a mely érzelmeket író társai, a helybeli irodalom és annak képviselője, a Szigligeti társaság nevében szónok kifejezést ad és az ünnepély hőst, dr. Bodor Károlyt élteti.

Pár perc múlva Sipos Orbán kir. tanfelügyelő Beóthy László főispán megbízásából és nevében szólalt fel. Bár Rádl Ödön mindannyiunk szívéből fakadó érzelmeket tolmácsolt, mégis kötelessége a megtisztelő megbízásnak eleget tenni. A mi nagy társadalmunk szemfénnyé, a fiatal Beóthy László főispán szerencse kívánatát tolmácsolja. A fiatal vezérszellem fenkölt eszméjét nem tudja bár visszatükrözni, de kívánja, hogy Bodor Károlyt az Isten továbbra is tartsa meg.

Ezután ugyancsak Sipos Orbán a távollevő Hegyessy Márton, Laszky Ármin nevében is üdvözölte a megünnepeltet.

Szmaassenka Ernő m. á. v. felügyelő lendületes szavakban mint 30 éves vasuti pályaorvost köszöntötte fel Bodort.

Halász Lajos ügyes, talpraesett tósztaban Csataáry Lajosra üriteite nagy tetszés mellett poharát.

Csataáry Lajos azonnal válaszolt. Ő már 40 évnél régebben írt, de azok a cikkek oly rosszak voltak, hogy nem érdemes ezeket megjubilálni. Közös az orvos és író hivatása: enyhíti mindkettő a szenvedéseket, de a másvilágra is küldi az embert. Az orvosokra és az írókra köszönt.

Janky József méltatja Bodor eredménydus működését a keresk. kóroda ügyei körül s egészségére iszik.

Dr. Kornstein Lajos azt erősíti, hogy bármít mondjanak, az írók ügyes emberek. Ő is követett el ifjú korában irodalmi botlást. A napokban egy ujságíró kiböngészte és kiollóztta a szépítőszerekről írt cikkét. Azóta tömegesen jönnek hozzá a szép leányok és asszonyok. Rátérve Bodorra, azt mondja, hogy mikor Bodor jóllakot a babérrel, visszament az orrosi pályára. Tulajdonképpen most az orvosnak kellene Bodort ünnepelni, azonban a hirlapírók elhalaszták most tőlük. Majd az 50 éves jubileumát ők fogják megülni.

Ezután dr. Bodor Károly szólott. Ihlettel, szépen; mintha egy ima lett volna. Áldást, boldogságot, jólétet kívánt e városnak. Látszott az emberen, kiérzett a hanghullámokból, hogy a szív mélyéből jön. Ünnepi esendben a város

polgárai jóvoltáért fohászokodott s »Amen«-nel fejezte be szép beszédét.

Ezután F e h é r Dezső reflektált Kornstein egy kifejezésére, majd Sipos Orbánt, a minden szép és nemesért buzduló jeles férfit jellemzi s élteti.

A kedélyes társaság még jó ideig együtt mulatozott R á c z Jóska jó zenéje mellett.

Az ételek jók voltak.

*

Meg kell még emlékeznünk arról a remek albumról, a melyet a hírlapírók és Bodor tisztelői ajándékoztak.

A pompás fehér bőr, gazdag zománcz díszítésű munka Löwy Márton könyvkötészetét dícséri

Sipos Orbán felolvassa Lovassy Andor táviratát, mely kis versben összeállított gratuláció. — A felolvasás után Sipos Orbán a saját nevében szól. Az ünnepelt derék férfinak tisztelettel hódol a közönség minden rétege, az ünnepély rendezői csak Nagyvárad társadalmának érvelését lesték el. Nézzék meg, kik vannak a teremben jelen; a közönség színejava. Mint dilettáns író kéri a közönség támogatását az írók részére.

B o z ó k y Béla humoros tószban azt mondja, hogy Bodor hol a közönségnek, hol a betegnek, de mindég csak irt és irt.

L á n g József sikerülten köszöntötte fel Bodort.

D é s i Géza zajos tetszés mellett, szellemesen, szépen a megtestesült idealismust: Rádl Ödönt éltette.

Dr. B o d o r Károly szépen, talpra esetten egy kimagasló alakért emeli poharát, ki apostoli lélekkel megáldva három magasztos czélt szolgál: az Istent, az irodalmat és a szegények ügyét. Élteti Nagyvárad méltó büszkeségét: dr. Nogáll János főlsz püspököt.

H a l á s z Lajos Szmazsenka Ernő vasuti felügyelőre mondott áldomást.

Végül közkívánatra dr. K u r l á n d e r Ede szólalt fel. A legnagyobb szívű embert: M e z e y Mihályt köszöntötte.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 8. 9. Jegyző szigorlat.

Február 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Február 12. Kereskedelmi Csarnok estély.

Február 12. Az izr. nőegylet hangverseny estélye a »Fekete Sas«-ban.

Február 13. Dr. Szombathy István felolvasása: »Shakespeare szomorujátékai.«

Február 13. A biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.

Február 13. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában

Február 19. Tiszti estély.

Február 20. A nagyváradai könyvnyomdászok bálja a »Zöldfában.«

Február 20. A sakkör évi közgyűlése a sakkör helyiségében d. e. 11 órakor.

Február 20. Dr. Edelman Menyhért felolvasása: »Az alkoholizmus orvosi közegészségügyi és nemzetgazdasági szempontból.«

Február 22. Jogász táncestély a »Zöldfában.«

Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* **Kitüntetett tudós.** Egy érdemes, buzgó tevékenységben és ernyedetlen kutatások közepette megöszült tudós kitüntetéséről hoz hirt a vasárnapi hivatalos. A legutóbb nyugalomba vonult **Kerékgyártó** Árpád dr.-ról van szó, a kit Isten tudja, hány nemzedék hallgatott. Történelmünknek még egy ily előadóját hiába keresünk a katedrákon. Az agg tudóst a legfelsőbb helyről jövő elismerés **nemességgel** tüntette ki. A legfelsőbb kézirat így hangzik:

A személyem körüli magyar minisztérium ügyeinek ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm elő-

terjesztése folytán Kerékgyártó Alajos Árpád dr. budapesti egyetemi nyilvános rendes tanárnak, állandó nyugalomba helyezése alkalmából, a tanügy terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet a »vamos-györki« előnévvel díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi jan. 28-án.

Ferencz József s. k.

Bánffy Dezső báró s. k.

* **Személyi hír.** Báró Gerliczy Ferencz deszki nagybirtokos, a nagyváradai kath. kör világi elnöke, tegnap este a gyorsvonattal Nagyváradra érkezett. Holnap szerdán délelőtt 11 órakor elnökölni fog a kath. kör közgyűlésén.

* **Bethlen gróf poharköszöntője.** A vasárnapi *Széchenyi* lakomán, — melyet a Nemzeti Kaszinóban tartottak meg, — ismét egy nagy horderejű köszöntő hangzott el. **Bethlen** András gróf, volt földmivelésügyi miniszter volt az, a ki a harmadik fogásnál felállott s kezében a *Széchenyi* serleggel, nagyszabású poharköszöntőt mondott. Arról beszélt, hogy most, a 20-ik század küszöbén nagy alakulások korszaka elé nézünk; faji, társadalmi és gazdasági tusát vivnak majd — minden fegyverrel — az elkeseredett milliók. Eszközeik: a pénz, villany és dinamit lesznek. Oly kilátások ezek, a melyekkel szemben a maroknyi magyar nem pihenhet. Küzdenünk kell nekünk és nagy feladat vár mindazokra, kik szellemi vagy anyagi javaik révén vezérszerepre hivatottak a társadalomban. Nagyszerű beszédjét így végezte: Merítsünk erőt a nemzet örök erejéből, mely koronkint tán szunnyad, koronkint testvérharczban fog, de a mely állandóan él, él mindnyajunkban szétesztva. Ki saját erejét nem érvényesíti, az tudva gyengíti sorainkat. — Magyar művelt társadalom tagjai, kiket a sors erkölcsi és anyagi erővel, javakkal ellátott hígyjétek el, ezt nem ingyen adá. Elitéljük az önzőket, kiknek jelszavuk volt »nem adózunk«; épp ily végzetes azt mondani, hogy »félreállunk.« »A szegény, alig művelt, elcsigázott néptől várni kezdeményezést: hiu ábránd. Az vagy fanatizált, akkor kiszámíthatatlan, vagy magára hagyva közzömbös, akkor tehetetlen; minden téren buzgó vezetőkre van szüksége. Egy szabad országban ez a legszebb hivatás!«

* **Requiem.** Néhai báró Gerliczy Félix lelkiüdvéért ma, kedden délelőtt 10 órakor nagy gyászmissze lesz a várad-olaszai plebánia templomban.

* **A begécsi hatszoros gyilkosság.** A nagy közönség még élénken emlékszik bizonyára arra az ország híru **hatszoros gyilkosságra**, melyet az Atyás község mellett levő **begécsi** pusztán követtek el. A rémes gyilkossággal **Gulyás** Jánost vádolták, sőt a nagyváradai kir. törvényszék kötéltálati halálra ítélte. A kir. Tábla azonban, bizonyítékok hiányában felmentette. Mint biztos forrásból értesülünk a már feledésbe menő szenzációs ügyben új fordulat állott be, s valószínű, hogy közelebb már az egész rettenetes büntett tisztán kibontakozik abból a homályból, mely eddig fedte. — A nagyváradai csendőr szárnyparancsnokság jelentést kapott, amelyben **felvilágosító adatok vannak a gyilkosságra**. Az újabb vizsgálat szála **Zsákára** vezetnek.

* **Vasárnapi népszerű felolvasások.** A f. hó 6-iki népszerű felolvasás nem a polgári iskolában, hanem kivételesen a **reáliskola** természetani előadó termében tartott meg nagy hallgatóság jelenlétében. Valóban csak elismeréssel adózhatunk az iparos ifjusági önképző kör tagjainak s buzgó rendezőinek e mintaszerű előadások rendszeres látogatásáért, mely tény, a jövő iparosság józanságáról s haladási vágyáról tesz élénk tanubizonyosságot. **Potáss**

János, a főreáliskola tudós szaktanára »**A vegyi átváltozások külső feltételeiről**« értekezett érdekes kísérleteivel élénkítve előadását, mely a hallgatóság figyelmét mindvégig lekötötte. Február 13 án dr. **Szombaty** István főreáliskolai tanár »**Shakespeare szomorujátékai**«-ról fog felolvasást tartani, melyre az érdeklődők figyelmét már ezuttal is felhívjuk.

* **Kitüntetések — jó pénzért.** Ezelőtt egy évvel, holmi spekulációból élő társaságok Párisban és Londonban kiállítások rendezése révén, fonják be az iparosokat, amennyiben jó pénzért értéktelen bronz érmeket, kitüntetések, dísz okmányokat küldenek. Most ismét valami lyoni cég küldözgeti szét városunkba a körleveleket; ilyen kitüntetésekre. Azt hisszük azonban, hogy iparosaink nem fognak felülni az ilyen olcsó kitüntetéseknek.

* **Elhunyt jogszigorló.** Tegnap délután egy fiatal jogszigorló halt meg, akinek halálhíre mindenütt mély megdöbbenést keltett. A halál annál inkább lesújtó, mert az utolsó pár hónap alatt ez már a negyedik haláleset a fiatal jogászok között. Tegnap egy fiatal tehetséges ember halt meg **Tanay** Gusztáv jogszigorló, akit már csak néhány hónap választott el attól, hogy megszerezze a doktori diplomát. Egy nagyratörő és szép jövőjü fiatal ember veszett el az elhunytban, akinek halálát mindenütt városszerte igaz részvéttel fogadták. A fiatal ember haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Tanay Zsigmond és neje szül. Bradamant Mária a magok valamint gyermekei Tanay Emillia férj. Berkessy Mártonné férje és gyermekei Hildegárd férj. Csorba Béláné férje és gyermekei, Beatrix Laura, Viktor, Béla és Károly a nagyanya valamint számos más rokon, ösmerős és jó barát nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó gyermek, illetve testvér, unoka nagybátya, rokon és barát **Tanay** Gusztáv szigorló jogásznak folyó hó 7-én d. u. 2 órakor életének 24-ik évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei folyó hó 9-én d. u. 3 órakor fognak a vasuti állomás pályaudvari lakásától a r. kath. egyház szertartása szerint be-szenteltetni és az olasz-i sirkertben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő gyászszentmise ugyan e hó 10-én d. e. 10 órakor fog az olasz-i plébánia templomban az egék Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1898. február 7. Béke és áldás hamvaira!

* **A zálogházak forgalma.** Nagyváradon hét zálogház működik s mindegyik tekintélyes összeget forgat évenként. Az 1897. évi forgalom kimutatását most terjesztették be a városhoz. E szerint az elmúlt évben a hét nagyváradai »Geld für alles«-nek 110,584 frt volt a forgalma.

* **Névváltoztatások.** Wollman Viktor — »Horti«-ra, Katz Dávid »Karczag«-ra, Löwy Mayer, továbbá Sándor és Andor kiskoru gyermekei vezetéknevét »Lévai«-ra változtatta.

* **Kéménytűz.** Tegnap délután 3 óra tájban Czinege-utcán a **Geringh** Orbán házában kigyuladt a kéménye. A házban lakók és a szomszédok azonban csakhamar eloltották s így nem történt semmi komolyabb veszedelem. Mire a tűzoltók megjelentek, vége volt a bajnak.

* **Az olcsó czipők.** A mező-telegdi m. kir. csendőrőrsnek feltűnt, hogy Kupferschmid József m.-telegdi lakos, házaló, igen sok czipővel kereskedik, azokat potom árért kinalja és adogatja el, pedig a nevezett kereskedő, meglehetősen szerény anyagi viszonyok közt éledegelt a legközelebbi időkig. Ennek okát a csendőrség nyomozván, szerencsésen rá akadt a dolog nyitjára, ugyanis **Schvarcz** Zsigmond m. telegdi szöllőjében levő pajtájában három láda és egy 10 akós hordóban több mint 600 pár vegyes czipőt találtak. Nem sok vállatásba került, az ott lakó szőlőpásztor elmondta, hogy nem ré-giben **Schvarcz** Dávid egy izben 3 láda czipőt, egy pár nap mulva ismét 2 láda czipőt hozott, de mivel ezen utóbbi szállítás alkalmával a lá-

dák széthullottak, akkor rakták a cipőket a hordóba, innét hordta aztán Schwarz be Mező-Telegdre a cipőket elárulás czéljából. Kiderült, hogy a cipőt a vagyonbukott Berliner Jakab fia czég tulajdonát képezték, s ezek adták Schwarznak a cipőket kéz alatt, állítólagos tartozásuk kiegyenlítése végett, mivel Schwarznak több mint 800 forinttal tartoztak. Schwarz e cipőket, miután azon hiszemben volt, hogy ezek a czég jogos tulajdonát képezik, vette át, hogy legalább követelése úgy a hogy fedezetet nyerjen. A csendőrség az ezek szerint, a nem valami egyenes uton expedált cipőket lefoglalta, s az esetet illetékes helyen feljelentette.

*** Megfogott tolvajok.** Müller Gyula lessi állomási előjárótól a napokban éjjel 5 drb pulykát loptak el, Oltván Mitru Judne és Petrilla Juon zsarkucz csavargók, akik a pulykákat Nagyváradra hozták be, hol azokat a káros neje, Schléssinger Ignác korcsmárosnál meg is találta; a gyapju m. kir. csendőrök járóra erre a két nevezett atyafit hosszabb keresés után megtalálván, reájuk még 2 régebb lopást is betudott bizonyítani, amelyek közül az egyiket Madarászon, a másikat pedig Nagy-Úrögdön követték el. A tetteseket a nagyvárad kir. törvényszék fogházába szállították.

Gyalokay Lajos bucsuja.

Vasárnap délelőtt bucsuzott el a birói és az ügyvédi kar a törvényszék volt elnökétől Gyalokay Lajostól, aki majdaem három-évtizeden keresztül vezette a törvényszéknek az ügyeit. Mindkét testület az elnöknek Apáca utcza lakásán tisztelgett. A volt elnököt, aki erről a tisztelgésről nem volt előre értesítve, a szeretetnek ezen megnyilatkozása, nagyon kellemesen lepte meg és megható szavakban mondott köszönetet. A tisztelgésekről a következőkben számol be tudósítónk:

A birói kar tisztelgése.

A birói kar délelőtt 11 órakor tisztelgett a volt elnöknek Jelentsik István kir. táblai bíró vezetésével.

A tisztelgők között ott voltak:

Olasz Gyula, Fassie Pál, Mihályházy Kálmán, Millye Gyula, Nagy József, Bige Gyula, dr. Morp Pál, Tóth Imre, Bary József, Geleta Géza, Kepes Miklós, Gram Károly, Kurovsky Ferencz, Kiss Béla, Biszterszky Elemér, Velyaszky Gyula, Kováts Jenő, Nirsalovszky Endre, Kenéz Sándor, Gálbory József (Nagyvárad), Kováts Sándor, Fekete Izidor (Vaskóh), Aszalay Sándor, Toperczer Sándor (Tenke), Fényes Endre, Olasz József (Székelyhid), Benedek László (Belényes), a helybeli jegyzői kar stb. stb.

A megjelenteknek az érzelmeit Jelentsik István tábla bíró tolmácsolta, aki röviden megemlékezett a volt elnöknek működéséről és kérte, hogy ezután se felejtkezzen meg róluk, amint a biróikar is mindig meg fog emlékezni róla.

A beszéd után Gyalokay Lajos megköszönte a tisztelgést és szép beszédben válaszolt Jelentsiknek a beszédére s beszédének a végén kérte, hogy tartsák meg őt mindig jó emlékkben.

Gyalokay ezután hosszabb ideig beszélgetett a birói karral, ami után a tisztelgés véget ért.

Az ügyvédi kar tisztelgése.

A birói kar, még alig távozott el, jöttek az ügyvédek Gyalokayhoz, hogy bucsut vegyenek tőle:

Az ügyvédek közt ott voltak:

Ámánt Béla, dr. Berkovits Ferencz, dr. Benedek Vilmos, dr. Bozóky Kálmán, Böszörményi Géza, Erlich Ignác, dr. Fassy Lajos, Fazekas Imre, Frankó Endre, Kiss Elek, dr. Kripka Henrik, Mak-

kay Pál, dr. Mártonffy Bogdán, Miheli Adolf, Nesztor József, Pallay Lajos, Rádl Ödön, dr. Ritoók Géza, Rothmann Jakab, Schweiger Ede, Szokoly T., dr. Thury Kálmán, dr. Weiszberger Lipót.

Gyalokayhoz Hlatky Endre kamarai elnök intézett beszédet, melyben hangsúlyozta, hogy ügyvédből lett kinevezve törvényszéki elnöknek s reméli az ügyvédi kar, hogy ismét belép az ügyvédek közé. Kérte az elnököt, hogy ezután is éljen a közügynek úgy mint eddig.

Hlatky szavaira Gyalokay röviden válaszolt. Igérte, hogy mindig fog jó emlékekkel visszagondolni az ügyvédi karra, a melynek érdekét mindig előmozdította, a hol csak lehetett.

A beszéd után még sokáig ott maradtak az ügyvédek Gyalokaynál, aki mindegyikkel szívesen beszélgetett és kilátásba helyezte, hogy ügyvédi irodáját legközelebb megnyitja.

A tisztelgések 12 órakor értek véget.

EGYESÜLETEK.

A sakkör választmányi ülése.

A nagyvárad sakkör igazgató-tanácsa vasárnap délután 4 órakor ülést tartott, melyen az évi közgyűlés tárgysorozatát készítették elő.

Jelen voltak Dr. Hoványi Gyula elnöklete alatt: Dr. Beöthy László főispán, Balázs-házy Bertalan, Gesztesi Ödön, Urbán Adolf, Olasz Gyula, Niedermann Antal és dr. Várady Zsigmond.

A közgyűlés határidejét 1898. február hó 20-ik napjának délelőtt 11 órájára tűzték ki, mely a sakkör helyiségében tartatik meg.

Tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkár jelentés. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése, 4. Választások (titkár és választmány). 5. Esetleges indítványok. (Ilyenek a közgyűlés előtt egy héttel a titkárnak bejelentendők).

A számvizsgáló bizottság tagjai Hoványi Géza, Huzella Gyula, Urbán Adolf, Niedermann Antal igazgató-tanácsi tagok és Gesztesi Ödön titkár, mint jegyző.

Charousek Rezsőt a kör disztagjává választották és Nagyváradon szerzett elismerésre méltó érdemeiért és fényes szerepléséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Az új tagok: Giraud Árpád, Hegyesi Pál, Székely Sándor, egyhangulag fölvetettek.

IRODALOM.

A Kiszalud-társaság diszgyűlése.

Kiszalud-társaság vasárnap délelőtt diszgyűlést tartott az Akadémia nagytermében. Ez alkalommal helyezték el a nagyteremben Szigligeti Edének olajfestésű arcképét, a társaság számos tagja és diszes, nagy számú közönség jelenlétében.

Az ülést Gyulay Pál elnök nyitotta meg. kemény kritikát mondott az új irodalmi irányokról, a tárczairókról. Utánna Beöthy Zsolt, a kör titkára olvasta fel jelentését, a melynek végén meleg hangon üdvözölte Barsony Istvánt, a társaság új tagját.

Ezután Rakosi Jenő Ars poetika című pompás szatírát olvasott fel, utána pedig Somló Sándor, Vadnaya Károlynak Szigligeti Edéről írott emlékbeszédét ismertette.

„Az arckép — írja Vadnaya — mely emelvényünket a mai ünnep alkalmával díszíti, a Nemzeti Színház ajándéka a Kiszalud-társaságnak. Kifejezi e kép egy élő, virágzó műintézet tartozó háláját a férfiu iránt, kiről tizen-nyolcz évvel ezelőtt ugyanitt, ugyanilyen ünnep teljes igazsággal hangzott az elismerés, hogy a magyar dráma megalapítását senki sem szolgálta hibében és több sikerrel, mint ő.”

Mint élesesszű figyelő arról már korán meg volt győződve Szigligeti, hogy érdekes helyzeteket, melyek nem teljesen jellemekből, hanem a viszonyokról erednek, könnyebb festeni

a színpadra, mint olyan hatalmasan megragadó jellemeket, melyekből folynak a helyzetek.

Shakespeare műveiből tudja, hogy a jellem- és szenvedélyrajz igazsága legtöbbször ér, mégis főleg a cselekvényre fektette a súlyt. Akkoriban a romantikus drámák voltak a legkapósabbak s azoknak magyar jellemű ellen-súlyozása csak olyan drámákkal sikerülhetett, melyekben szintén a cselekmény meglepő helyzetei, fordulatai uralkodtak.

A vigjátékban, a melyre inkább volt hivatva, egyéb volt az akadály. Hogy valahol magas fajtájú jellemvigjáték jöhessen létre, ahhoz megtelepedett, kifejtett nemzeti társadalom kell, melyből az író a komikus anyagot merithesse. A mi Szigligetink ellenben magyar nyelvű nyárs polgáris jelgű városba került s olyan átmeneti, tehát fejtlen időben élt, mely az erkölcsi bírálatához kellő nyugalmat és művészi biztosságot nem nyújthatott. Felsőbb köröket nem is rajzolt Szigligeti, részint mert nem ismerte azokat tüzetesen, részint mert azok általánosságában nem is kereshette a magyar társadalmi élettükért.

Tanaiban egyébként nem volt pedáns s engedett a színpadi fejlődésnek. A régebb szigorú izlés csak a tiszta tragédiát s komédiát szerette, becézve a középfa színművet. Szigligeti nemcsak kedvel irt ily drámát, hanem annak elméletét is megírta.

A mikor a színi iskola tanára lett, gyakorlat tapasztalatainak s elméleti ismereteinek nagy halmazából állított össze egy vaskos „A dráma és válfajai”-ról. Mindig méltó lesz e kötet elolvasni, mert sok benne a tudás minden tudákosság nélkül. A tapasztalt elme érettségével hirdeti ő, hogy az igazság és eszménység nem ellenkeznék egymással s az élet-hűség nem zárja ki a tárgyak költőivé tételét.

Nem csökkenti érdemét, hogy ma már sok műve elavult. Van köztük elég, mely még mindig műsoron látható. Összes működésének hatását és emlékét pedig a multtal való szakítás érzékeny kára nélkül nem szabad felednünk. Mert ő példa és tanulság!

A Kiszalud-társaság tagjait ez az egyszerű arckép, mely előtt minden művelt magyar tisztelettel, kegyelettel hajol meg, mindenha arra fogja emlékeztetni: Ime a férfi, kinél a maga században senki sem szolgálta sikeresebb kitartással a magyar dráma fejlődését!

Beöthy Zsolt Vargha Gyulának, a kiváló statisztikus, de rossz versírónak Országháza című költeményét szavalta el. Kozma Andor pedig Herczegh Ferencznek A vérszerződés című elbeszélését olvasta fel.

A publikum távozásra készülődése között bontotta ki Beöthy Zsolt a már eldöntött pályázatok jelgés levélkeit.

A Lukács Krisztina-féle regénypályázatot a muzikus családja nyerte meg, amelynek szerzőjeként Szabó Ferencz, nagy-szentmihályi polgári iskolai tanár tünt ki. A Bulovszky-díj, a mely költői beszélyre volt kitűzve, nem adták ki. A megdicsért Tarnóczyné című pályamű szerzője Vértessy Jenő.

Végül az új pályatételeket tűzték ki.

Délben egy órakor a társaság tagjai bankettra gyűltek egybe az István főherczeg-szálodában.

SZÍNHÁZ.

Blaskovics Sándor szíudarabja Párisban. Élénk beszéd tárgya most a budapesti Nemzeti Kaszinóban az a ritka szerencse, mely annak egyik tagját érte, minővel magyar író még nem dicsekedhetik. A fiatal Blaskovics Sándornak elfogadták egy 3 főlvonásos darabját a párisi Gimnaze színházban, s pár hónap mulva fogják adni. Darabját francziául írta meg, a mi talán azért történt így, mert a szerző egyformán bírja a magyar és franczia nyelvet. Ő fia Blaskovics Sándornak, sőgora Königswarter Herman bárónak, s jelenleg a tenkei kerületet képviseli az országgyűlésen. A mult héten választott meg a Nemzeti Kaszinó tagjának.

TANÜGY.

Értesítés. Azon állami és magán tisztviselő urak, kiknek képesítésük szempontjából az államszámviteltanból vizsgálatot kell tenniük, ez uton értesítettnek, hogy ezen tantárgy a helybeli kir. jogakadémián a f. 1897. tanév II. felében hetenkint 2 órán át adatik elő. Beiratkozás az igazgatónál, tandíj 5 frt. Kelt Nagyváradon 1898. febr. 7-én, dr. Bozóky Alajos, kir. tanácsos, igazgató. A második félévi beiratások a jogakadémián, mely csak ma és holnap eszközölhetők, az előadások pedig holnap 9-én kezdenek meg.

MULATSÁG.

A vasárnapi református bál.

Nagy érdeklődés, erős készülődés és reménység előzte meg a nagyváradai ev. reformátusok vasárnap estére tervezett táncmulatságát. Nem elit bálnak indult; de városszerte meg volt arról mindenki győződve, hogy sokan lesznek jelen és hát valószínűnek is tartották, hogy sem táncosban, sem jókedvben nem lesz hiány. — Tényleg ekkora publikumot csak a városi bálon láttunk. A »Fekete-Sas« nagyterme ezuttal bizony szűk volt, de szűk volt a karzat is. Körtánczokról alig lehetett éjfélig szó, annyian voltak. A csárdásokat pedig a nagyterem minden zugában járták, jó kedvvel, tüzzel és kitartással.

Csakhogy természetesen a jókedv és a folytonos táncokon kívül nagyban apasztotta a kitarást a terem magasra szökkenő hőmérséklete. Rimanóczy határozottan le van főzve, a legmodernebb igényeknek megfelelően berendezett gőzfürdőjével együtt.

Az első négyest 84 pár táncolta, de nem sokkal kevesebben állottak fel a harmadik négyeshez is.

A kora reggeli órákig tartott mulatságon csak éppen a kitűnő katonazene hiányzott. Hiába, körtánczhoz, négyeshez — ekkora sokadalomnál — erős katonazene kell.

Másként azonban nagyon meg lehetnek elégedve a rendezők a mulatság sikerével.

Ott voltak:

Asszonyok: Bulyovszky Józsefné, Csák Máténé, Gálbory Józsefné, Bach Mártonné, Fűredi Lászlóné, Bige Gyuláné, Szemes Imréné, Szombathy Istvánné, Winkler Lajosné, Bige Györgyné, Hegyessy Mártonné, Magyar Gézáné, Ragány Jánosné, Zatureczkyné, Dr. Konrád Márkné, Bige Györgyné, Kiss Ernesztin, Rimler Károlyné, Hristophory tengerész századosné (Fiume), Stépan Istvánné, Fényes Endréné, Gyöngyössi Gézáné, Rákosi Viktorné; Nagy Lajosné, Szilágyi Mihályné, Darvay Józsefné, Szőke Kálmánné, Mirgai Lajosné, Tóth Zsigmondné, Germán Károlyné, Mocsári Károlyné, Frölich Pálné.

Leányok: Bige Ilonka, Hegyessy Katicza, Konrád Margit, Farkas nővérek, Zatureczky Paula, Kiss Anna, Szemes Ilonka és Mariska, Vári Szabó Margit, Magyar Gabi, Szombathy Katinka, Kiss Irma, (B.-Diószeg), Winkler Márta, Rimler Mariska, Széles Eszti, Grünfeld Janka, Grünfeld Berta, Magyar nővérek, Gyöngyösi Adél, Rákosi Juliska, Szilágyi Böske, Baróthy Erzsike, Bach Margit, Darvay Szeréna, Billeg Anna, Szőke Hina, Tóth Margit és Mariska, Mirgai Piroška, Kiss Mariska, Mocsári Teréz, Konczina Emma, Kiss Szeréna, Bagi Elemenie, Nánásy Erzsike, Kiss Mariska, Kurcz Mariska, Voszka Hellén, Csáky Olga, Baucher Hellén, Lukács Margit, Gyöngyösi Erzsike, Csorba Margit, Groza Anna, Gyöngyösi Margit, Berkovits Emmi, Felvinczi Katinka, Ruzs Irén, Noga Jolán, Lengyel Teréz, Weisz Irma,

A nyomdász-bál. A sajtó bábái, a tollforgató bohém népeég komái, a sajtóhibák melegágyának buzgó kertészei erősen mozgolódnak. E hó 20-án bált rendeznek, — kellő számu meglepetéssel és lankadatlan jókedvvel kapcsolatosan. A fölöttébb jó sikerűnek ígérkező mulatságról már szét is küldötték a meghívókat, melyek így hangzanak:

Meghívó. A nagyváradai könyvnyomdászok egyetük alaptörvénye javára 1898. évi február hó 20-án a »Zöldfa-szálloda« termeiben jótékonyezelu zártkörű táncvizalmat rendez, melyre

t. Czimet és becses családját tisztelettel meghívja — a rendezőség. Belépti-díj: személy-jegy 1 frt., család-jegy 2 frt. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók minden nagyobb nyomdában. Felülfizetések, a jótékony cél iránti tekintetből, köszönettel vétetnek s hirlapilag nyugtáztatnak.

Táncestély a Jégpinczében. A pecszőlősi Olvasó-Egyet 1898. február hó 13-án az ugynevezett »Jégpince« helyiségben saját pénztára javára zártkörű táncvizalmat rendez. Belépti díj 1 korona. — Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek. Jó zenéről, valamint kitűnő ételek és italokról gondoskodva van. Vidovich György az intéző bizottságelnöke, Kiss György alelnök, Fernbach Antal pénztárnok, Stéger Géza jegyző, Béres István, Kopasz István, Krajcsi György, Lukács Lázár, Petrás János, Szidor Mihály, id. Szlatkay Mihály, Ridi Károly, Ridi Sándor az intéző bizottság tagjai; dr. Kassay Kálmán a táncrendező bizottság elnöke, Gyarmaty Kálmán, Hankovits Ferencz, Kelen Béla, Löwy Ignác, Löwy Miksa, Molnár János, Ováry Dezső, Pataky Károly, Szentessy László, ifj. Szlatkay Mihály, Tóth Eerencz a táncrendező bizottság tagjai.

Közönség köre.

Nyilvános köszönet.

Leírhatatlan nyomorom enyhítése végett utolsó menedékül egyik helybeli lap után a nemesen érző nagyközönséghez fordultam, s hála a gondviselésnek, reményemben nem csalatkoztam, mert mtsgos Gáll Dánielné 1848—1849-iki honvéd ezredes özvegye, továbbá B. B. és S. D. siettek az »Ur Jézus nevében« jelzeten az éhen halástól legalább egyelőre megmenteni, miért is alázattal kérem tekintetes szerkesztő urat, hogy a fent említettek iránt érzett határtalan hálámnak a nyilvánosság előtt való töl-mácsolását becses lapja után eszközölni méltóztatnék.

Nagyvárad, 1898. febr. 7.

alázatos szolgálja

Németh Farkasné,

Vámház utca 117. sz.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 2.

Ekként elhengerítve boldogságuk utjáról az akadály követ, arczuk, mint a fellegek mögöl kibukkanó nap, újra felderült és megelégedetten, vidáman folytatták sétájukat.

És midőn az erdő északi és déli csúcsát összekötő úde pázsitzönyeget másodsor akar-ták végigszelni és egy kis árkon keresztül kelni, melyen keskeny padló vezetett keresztül, úgy hogy Zsófiának e közben Fredericó segítségét kellett igénybe vennie és Zsófia a partra lépésnél egyensúlyt veszve puha bársonyos testével pár pillanatig a Fredericó karjai között pihent, megtörtént az az önfeledt mozdulat, mely a csordultig telt szív teljes uralomra jutását jelzi érkeiknek felett. Midőn a leány forró lehelete Fredericó arcát érintette s úde lényének varázsa és ruháinak illata érezte vele kábító hatását, akkor nem tudott többé magán uralkodni, lehajolt hozzája és tüzes csókokkal árasztotta el a keztyűtlen kacsókat, ajkai a delejes erő sebességével találják meg Zsófia ajkait és egy hosszú forró csókban forrasztották össze fiatal lelkeiket.

A szerelmi mámor ezen önfeledt kitörése után pár pillanatig néma boldogságban lépkedtek a fiatalok egymás mellett. Majd Zsófia hirtelen megakasztva lépteit, hosszan Fredericó szemébe tekintett és emeltem hangon így szólott:

— Tehát legyen, ha az Isten is úgy akarja! Legyünk mi ezentúl nemesak jó barátok, de elválaszthatatlan frigyestársak is. Én szeretem Önt Fredericó mint senkimást e világon, s ha semmi egyebe nem volna is csak beszéltem neve, s az, a mi rajta van, akkor is megvallanám Önnek azt, a mit érezek iránta.

Titkon érzem, s már első találkozásunk alkalmával éreztem, hogy én sem lehetek Önnek közönyös. Legyen Ön méltó nagyrabecsülésemre, s akkor megérti, hogy miért beszéltem a kísértő körülmények daczára Önnel és miért beszéltem így. E nyilatkozás mutatja azon bizalom mértékét, melyet nemes érzületébe vettem és azt a vonalmat, melyet Ön iránt táplálok. És ezzel Stendardó Fredericó és Grúnderode Zsófia bárónő el voltak egymásnak. jegyezve. Szö-vetségüket azonban egyelőre még titokban kellett tartaniok. Fredericónak mindenekelőtt az országos tanácsossal kellett beszélnie, azután pedig atyja előtt nyilatkoznia. Tudomására kellett hoznia a praktikus érzékű kereskedőnek, hogy vagyonának egy jelentékeny részét kell feláldoznia, ha azt akarja, hogy az eljegyzés híre a hamburgi világlapokba belekerüljön.

A Grúnderode családban magától érthetőleg simán ment a dolog. Zsófia szülői kedzke örömmel fogadták a hírt. A mi, dig kedélyes báró a következő vidám kijelentést tette:

— Olyan hálás vagyok a jó Istennek, hogy örömben egy vagyonnal szeretném meglepni a fiatalokat. Sajnos azonban az én holdjaim csak a holdban vannak, itt a földön még hét szilvafára való területet sem mondhatok a magaménak!

Azt azonban megígérte, hogy a fiatalok megállapodását Fredericó helyett ő jelenti be Stendardónak, s pár nap múlva már jelentette is, hogy az elvállalt missiót a legjobb eredménnyel végezte. Az öreg szenátor midőn a hymen-hírt meghallotta, elfogult hangon a következő szavakat mondotta:

— Nagyon köszönöm Önnek nemes gondolkodását báró ur! Hangsúlyozom, hogy kész örömmel szolgáltatom át mindazt a mi a fiatalok berendezésére és családi tüzhelyük felszerelésére kell. Egyuttal kész vagyok arra is, hogy leánya jövőendő sorsát még fiammal való egybekelése előtt biztosítsam. Az esetben, ha fiamat valami baj érné, vagy elhalna, özvegye rangjához mért gondoskodásban fog részesülni.

Eddig tehát rendjén lett volna a dolog. Csak az volt benne a nyugtalanító, hogy az öreg Stendardó eddig csak az érem egyik felét látta, még pedig a fényesebbet. Ő mindenesetre pártolta és elősegítette fia tervét, mert fia frigyének előkelősége nagyban emelte tekintélyét a kereskedelmi világban, de azért mégis csak jöhíszentüleg eselekedett, midőn beleegyezését adta, mert akkor még nem tudta minő zavarokkal küzd a báró, s arról sem volt tudomása, hogy Fredericó adóssági váltói szintén általa várnak kiegyenlítésre, pedig úgy az egyik, mint a másik előfeltételét képezte a fiatalok egyezésének.

A következő napokban a Stendardó-ház egész váratlanul igen kényes helyzetbe jutott. Minden baj egymásra tornyosult.

A legelső hiób hírt az amerikai posta hozta. A Stendardó-ház brazilai képviselője jelentette, hogy egy 85,000 márka értékű rakomány a tengerbe veszett. Később híre jött, hogy egy külföldi nagy cég, mely Stendardóék hitelét huszonöt éven át élvezte, megbukott.

Az öreg Stendardót egészen kihozták e hírek sodrából. Ezuttal történt először, hogy régi merevségét levetkezve fiait irodájába hívatta s az üzlet vagyonai állapotát eléjük tárva velük a helyzetről tanácsot tartott.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A mai Zola tárgyaláshoz.

Budapest, febr. 7. (Sajt. tud. táv.)

A mai Zola tárgyalásról a Párisból vett távirati értesüléseim szerint a következőket jelenthetem:

Rendkívül élénk és népes volt ma a törvényszéki palota környéke. A tárgyalás kezdete ugyancsak a déli órákra volt kitűzve, de már a kora reggeli órákban

valósággal ostromolni kezdték az épületet. Páris-szerte árulták a lapok külön kiadásait, a melyek részint Zola mellett, részint pedig ellene különféle manifesztációkat közöltek.

Magában a tárgyalási teremben emberem hátán szorongott. A Diplomation — kivételével az összes nagyobb francia lapok képviselve voltak és sok külföldi lap is. A hírlapírók részére kiutalt 40 hely kevésnek bizonyult.

A tárgyalási terem sötét tapétás. Hátterben a bírák feje fölött Krisztus-kép. Az újságírók Zolá-nak azon kijelentését tárgyalják, a melyet tegnap egy hírlapíró előtt tett, hogy tudniillik a világ minden részeiből összesen vagy 2000 levelet kapott; részint gratuláló, részint elítélő tartalmuakat. A tanuk közt ott van Dreyfus Lucie is, talpig gyászban.

Zola korán érkezett. Mikor kocsijából kiszállt, a törvényszéki palota előtt szorongó óriási tömeg vadul orditozni kezdett: Abas le syndicat! Abas le Zola! Abas le Rochefort!

Rochefort, ki közvetlen Zola után jött, hasonló lehurrogatásban részesült.

Mikor Zola a tárgyalási terembe lépett, a közönség viharos Vive! és Abas! kiabálásban tört ki. A hírlapírók — különösen a külföldiek — erősen éljeneztek.

De la Gorges elnök erélyesen rendutasítja a hallgatóságot.

Ezután megérkezik Perreux, az »Aurore« szerkesztője; ezt meglehetősen hidegen fogadják. Annál nagyobb feltűnést és érdeklődést kelt Zola védője: La Borie ügyvéd, a kit — 23 éves kora daczára — hírneves kriminalistának ismer egész Páris.

Mikor a bíróság bevonul, mindenki feláll. A tárgyalás megkezdése előtt az elnök és Zola védője között rövid értekezés folyik.

Elnök kijelenti, hogy azon esetben, ha Zola a nemzeti védelemre vagy a külföldi összeköttetésre vonatkozó titkokat elárulná, kénytelen volna Zolát esetleg öt évi súlyos börtön-büntetéssel sújtani. Tiltakozik az ellen is, hogy Zola oly leveleket olvasson fel, a melyek Eszterházy ügyére vonatkoznak. Végül kijelenti, hogy fenntartja azon jogát, hogy szükség esetén zárt tárgyalást rendeljen el.

Az idéző levél felolvasása után van Kassel főállamügyész követeli, hogy a tárgyalás csak azon vádakra szorítkozzék, a melyekre a hadügyminiszter megtette Zola ellen feljelentését.

La Bariö erre azt feleli, hogy Zola minden vádja szoros kapcsolatban áll egymással s védenze — hogy védelemzhesse magát — kénytelen mindenről nyilatkozni.

A bíróság erre határozathozatal végett visszavonul s azt határozza, hogy Zolá-nak nincs jogában minden vádról nyi-

latkozni. La Borie erre hatalmas beszédet mond, a melynek során azt indítványozza, hogy a diplomáciának mindazon tagjait a kik a tanuskodási idézésre meg nem jelentek, karhatalommal vezessék elő. A beszéd roppant hatással volt az esküdtekre.

Az indítványra holnap hoz határozatot a bíróság.

A tárgyalást délután 2 órakor holnapra halasztották.

A honvédség új főparancsnoka.

Budapest, febr. 7. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik: A honvédség főparancsnoka Ottó főherceg lesz az őszi gyakorlatok után, amikor is Budapestre, a honvédségi főparancsnoki palotába jön lakni.

Szocializmus Kis-Várdán.

Budapest, február 7 (Saját tud. táv.) Szabolcsmegyei küldöttség járt ma Bánffynál; gyors segílyt kérve a szocialisták ellen. Kis-Várdán a templomba is csak revolverrel járhatnak. A csendőrségi létszám kevés. Szocialisták gyujtogatnak; üldözik a birtokosokat. Kérvényüket nem merték aláírni a szocialisták miatt. Bánffy a legerélyesebb eljárást ígérte s a katonaság kirendeltetik.

Üdvözlő távirat Zolához.

Budapest, február 7. (Saját tud. táv.) Belgiumból 9000 drb kollektiv táviratot küldtek Zolának több százezer aláírással. Külön egyesek is és az ifjuság is üdvözölték őt.

Tibád Antal beteg.

Budapest, február 7. (Saj. tud. táv.) Tibád Antal nagybeteg.

KÖZGAZDASÁG.

Árlejtés. A nagyváradi kir. törvényszéki fogház főépületében a kir. ügyészség hivatalos helyiségénél elkerülhetetlenül szükségessé vált átalakítás munkálatoknak vállalati uton leendő foganatosítása, illetve biztosítása iránt 1898.

február 15-ének d. e. 10 órájára a nagyváradi kir. ügyészség hivatalos helyiségében árlejtés fog tartatni, hol is az árlejtés feltételek és a műszaki iratok a hivatalos órák alatt vállalkozni szándékozók által megtekinthetők. A kikiáltási ár 750 frt 44 krban van megállapítva.

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. február 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	121.25
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	— — — — —	121.75
Magyar föltelhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	101.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	97.35
Horvát-szlavon földtelhermentesítési kötvény	— — — — —	156.—
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	— — — — —	140.50
Tizzaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	102.50
Osztrák járdék papirban	— — — — —	102.50
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	121.75
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	102.75
Osztrák korona járdék	— — — — —	104.50
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — — —	142.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	905.—
Magyar hitelbank részevény	— — — — —	384.75
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	363.30
Páris vista	— — — — —	344.50
20 márkás arany	— — — — —	951.—
Német birodalmi márka	— — — — —	587.50
London vista	— — — — —	120.—
Páris vista	— — — — —	476.50
20 márkás arany	— — — — —	14.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Előrehaladt idény miatt!

alsó ujasok, nadrágok, kesztyűk, harisnyák, utazó és vadász carlsbadi cipők, Halina eszímák, galocsnik, loden és plüsch kalapok, sapkák, bőr és loden gamáslik, gyapju és plüsch takarók, pokróczok, szőnyegek s mindennemű kötött és szövött áruk **beszerzési árban** kiárusítatnak

Fábry testvérek

divatáruházában,

Nagyváradi, Fő-utca.

A MAUTHNER ^{-féle}

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesti Andrassy-ut 23. szám a. létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

4 - 17

Mauthner-féle magvak.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minőség: jól trágyázott.

Ausaaatzeit: Augusztus und September.

Pflanzweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.